

Sygn. akt : VU 305/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 maja 2013 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 20 maja 2013 r. w Legnicy

sprawy z wniosku F. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania F. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 18 stycznia 2013 roku

znak (...)

I. zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 18 stycznia 2013 roku znak (...), w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy F. K. prawo do emerytury od dnia (...),

II. stwierdza, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.

Sygn. akt VU 305/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 18 stycznia 2013r. odmówił F. K. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu organ rentowy podał, że zgodnie z treścią art.184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004r., nr 39, poz. 353 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 tej ustawy, jeżeli w dniu wejścia ustawy czyli w dniu 1 stycznia 1999r. osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych,

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27

Przy czym wskazał, iż art. 184 ust. 2 ww. ustawy emerytury stanowi, że emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego (lub złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu Państwa).

Wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki nabycia prawa do emerytury ustala się natomiast - na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 4 tego rozporządzenia – pracownik (mężczyzna), który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, uzyskuje prawo do emerytury jeżeli ukończył 60 lat, ma 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie udowodnił żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych, gdyż nie uwzględniono mu do pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia w

- (...) we W. od 4 sierpnia 1977r. do 31 sierpnia 1991r.

- (...) w P. od 14 lutego 1992r. do 31 grudnia 1998r. gdyż określony w świadectwie pracy w szczególnych warunkach z 2 maja 2001r. charakter pracy jest niezgodny z rozporządzeniem RM z 7 lutego 1983r., a przy podanym stanowisku pracy podano błędną podstawę prawną.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca F. K., wnosząc o jej zmianę przez przyznanie mu prawa do emerytury.

Na uzasadnienie swojego stanowiska podał, że spełnił warunek przepracowania 15 lat w warunkach szczególnych, pracował bowiem w spornych okresach jako operator spycharki.

W odpowiedzi na odwołanie strona pozwana wniosła o jego oddalenie. W uzasadnieniu organ rentowy podtrzymał w całości argumenty przedstawione w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił:

F. K. urodził się (...).

Na dzień 1 stycznia 1999r. wykazał 30 lat i 23 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

W dniu 2 stycznia 2013r. ubezpieczony złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wniosek o emeryturę. W dniu złożenia wniosku nie był członkiem OFE.

Skarżoną decyzją z dnia 13 marca 2009r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił F. K. prawa do emerytury.

(bezsporne)

W Przedsiębiorstwie (...) we W. wnioskodawca był zatrudniony w okresie od 4 sierpnia 1977r. do 31 sierpnia 1991r. na stanowisku operatora spycharki, maszynisty spycharki. W tym okresie udzielono mu urlopu bezpłatnego od 1 marca 1986r. do 15 października 1987r. przekazując do dyspozycji (...) skąd został oddelegowany na kontrakt zagraniczny. Podczas tego kontraktu będąc zatrudnionym przez Przedsiębiorstwo (...) przy realizacji kontraktu w ZSRR pracował jako operator spycharki.

W czasie zatrudnienia w (...)we W.wnioskodawca pracował jako operator spycharki gąsienicowej Przy jej użyciu wykonywał prace ziemne przy niwelacji terenu, formowaniu nasypów kolejowych i przy budowanych zbiornikach wodnych na terenie (...), hałdowaniu i podsypywaniu ziemi przy budowie wysypisk śmiecie, przy podwyższaniu nasypów przy wybudowanych zbiornikach ziemnych, paliwowych, przy korytowaniu dróg budowanych w strefach ekonomicznych w regionie (...).

Prace te wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Nie wykonywał w tym okresie żadnych innych prac.

Dowody:

- akta rentowe: świadectwo pracy k.8, świadectwo pracy w szczególnych warunkach k. 9, Rp-7 k. 15-18, św. pracy w szcz. war. k.29, zaś. o oddelegowaniu na kontrakt k. 55, zaśw. o pracy na kontrakcie k. 70,

- akta emerytalne: zaświadczenie o zatrudnieniu k. 41,

- akta osobowe :podanie o przyjęcie do pracy k.1, umowa o pracę k. 6, oddelegowanie na kontrakt k.8, świadectwo pracy k. 9

- zeznania świadków: T. D. 00:03:14 - 00:08:53

J. W. 00:17:02 - 00:21:58

Z. Ź. 00:21:58 – 00:27:06

- wyjaśnienia wnioskodawcy: 00:27:12 – 00:30:16 i 00:30:56 – 00:31:56

W (...) Przedsiębiorstwie (...) w P. wnioskodawca był zatrudniony od 14 lutego 1992r. do 1 lipca 1999r. na stanowisku operatora spycharki, operatora sprzętu ciężkiego. Jego obowiązki polegały na kierowaniu spycharką przy pracach ziemnych – niwelacji, wykopach, budowie nasypów i dróg - wykonywanych przy budowie zbiorników wodnych, wysypisk śmieci, dróg.

Prace te wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Nie wykonywał w tym okresie żadnych innych prac.

Dowody:

- akta rentowe: zaświadczenie k.12, Rp-7 k.14, 46-47, świadectwo pracy w szcz. war .k . 30, zaś. o zatrudnieniu k. 40,

- zeznania świadków: Z. K. 00:09:07 – 00:13:20

M. T. 00:13:40 – 00:16:32

- wyjaśnienia wnioskodawcy: 00:27:12 – 00:30:16 i 00:30:56 – 00:31:56

Sąd zważył:

Odwołanie jest uzasadnione.

Zgodnie z treścią art.184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004r., nr 39, poz. 353 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 tej ustawy, jeżeli w dniu wejścia ustawy czyli w dniu 1 stycznia 1999r. osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych,

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27

Przy czym art. 184 ust. 2 ww ustawy stanowi, że emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego (lub złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu Państwa).

Wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki nabycia prawa do emerytury ustala się natomiast - na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników

zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, 2) ma wymagany okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W sprawie bezspornym był fakt, iż w dacie wydania decyzji przez ZUS wnioskodawca miał ukończone 60 lat i wymagany okres zatrudnienia 25 lat, nie był członkiem OFE.

Sporną kwestią wymagającą ustalenia sądu było natomiast to, czy wnioskodawca posiada nadto 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczony nie spełnia tego warunku, ponieważ nie udokumentował 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy wskazał, że przedłożone przez wnioskodawcę zaświadczenia o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach w zatrudnieniu w (...) we W. od 4 sierpnia 1977r. do 31 sierpnia 1991r. oraz w (...) w P. od 14 lutego 1992r. do 31 grudnia 1998r. gdyż określony w świadectwie pracy w szczególnych warunkach z 2 maja 2001r. zawiera nieprawidłowe dane dotyczące kwalifikacji wykonywanej przez niego pracy i podstawy prawnej.

Natomiast według wnioskodawcy te okresy zatrudnienia winny zostać uznane za okresy pracy w szczególnych warunkach, albowiem w okresie tym świadczył on stale i w pełnym wymiarze czasu prace operatora koparki.

Z treści § 21 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń wynika, że jeżeli pracownik ubiega się o przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury. W świetle natomiast § 2 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W świetle ugruntowanych już poglądów wyrażanych w orzecznictwie Sądu Najwyższego, powyższe ograniczenia dowodowe obowiązują jedynie w postępowaniu przed Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie okresów pracy w szczególnych warunkach także w oparciu o inne dowody” (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984r., III UZP 48/84). W orzeczeniu z dnia 27 maja 1985r. (III UZP 5/85) Sąd Najwyższy wyraźnie wskazał, że „w postępowaniu odwoławczym przed (...) okręgowymi sądami pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno – rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy z powodu likwidacji zakładu pracy lub zniszczenia dokumentów dotyczących takiego zatrudnienia. Z kolei w uchwale z dnia 10 marca 1984r. Sąd Najwyższy orzekł, że „okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (...) mogą być ustalone w postępowaniu odwoławczym także innymi środkami dowodowymi niż zaświadczenie zakładu pracy” (III UZP 6/84).

Wnioskodawca przedstawił dokumenty, które potwierdzały charakter wykonywanej przez niego w obu spornych okresach pracy. Wprawdzie zawierały one pewne nieścisłości – to w powiązaniu z treścią złożonych przez świadków zeznań, zgodnych i jednoznacznych oraz w świetle wyjaśnień wnioskodawcy oraz akt osobowych (dot. zatrudnienia w (...) we W.) nie ma wątpliwości, iż stale i w pełnym wymiarze czasu pracy był zatrudniony w okresie od 4 sierpnia 1977r. 28 lutego 1986r. i od 16 października 1987r. do 31 sierpnia 1991r. na stanowisku operatora spycharki, maszynisty spycharki - wykonywał prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych – ujętych w wykazie A dział

V pkt 3 załącznika nr 1 do rozporządzenia RM z dnia 7 lutego 1983r. Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Z uznanego okresu wyłączono okres urlopu bezpłatnego od 1 marca 1986r. do 15 października 1987r., kiedy został przekazany do dyspozycji (...) do pracy na kontrakcie w ZSRR. Wprawdzie z dokumentów wynikało, iż w tym czasie by zatrudniony jako operator spycharki – ale są to dokumenty niepełne. Zresztą wnioskodawca nie domagał się ustalenia, iż był to okres pracy w szczególnych warunkach.

Przy czym pozostałe uznane okresy pracy w szczególnych warunkach : od 4 sierpnia 1977r. do 28 lutego 1986r. i od 16 października 1987r. do 31 sierpnia 1991r. oraz od 14 lutego 1992r. do 31 grudnia 1998r. – dają ponad 15 – letni okres również po wyłączeniu okresów nieskaldkowych – w ilości 11 miesięcy za cały okres zatrudnienia).

Na podstawie zgromadzonych dowodów nie budzi wątpliwości fakt, iż wnioskodawca legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach, a skoro spełnia on nadto inne przesłanki wymagane dla nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym (60 lat), zaskarżona decyzja odmowna jako nieprawidłowa musi podlegać zmianie.

W związku z powyższym Sąd na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 kpc zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 18 stycznia 2013r. znak (...) i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia (...) (tj. od dnia ukończenia 60 roku życia).

W punkcie II wyroku, sąd stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.

Zgodnie z treścią art. 118 pkt. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – w przypadku ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego – organ rentowy wydaje decyzję w terminie 30 dni, przy czym za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się dzień wpływu do Zakładu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Przepis art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych - stanowi , że jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności .

W rozpoznawanej sprawie okoliczności niezbędne do przyznania wnioskodawcy prawa do żądanego świadczenia zostały wyjaśnione na etapie postępowania sądowego. Dopiero bowiem w wyniku przesłuchania świadków i samego wnioskodawcy oraz analizy dokumentacji zawartej w aktach osobowych możliwe było dokonanie oceny charakteru prac wykonywanych przez skarżącego w spornym okresie zatrudnienia i zakwalifikowania tych prac według obowiązującego wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Reasumując, sąd uznał, iż - wydając decyzję w dniu 18 stycznia 2013r. - organ rentowy nie popełnił błędu, skutkującego odpowiedzialnością za opóźnienie w przyznaniu świadczenia. W tym stanie rzeczy, sąd orzekł jak w punkcie II sentencji wyroku.